

Jeg vil bede ærede Medlemmer at tage Lovforslaget for sig og see, hvad det indeholder; thi det er et vigtigt Spørgsmaal, som her foreligger. Man vil da see, at det, som foreslaaes i § 2, og som Udvalgets Fleertal har tiltraadt, er, at Staten overtager Banerne midlertidigt, indtil samtlige Baner, der skulle bygges ifølge Loven af 10de Marts 1861, ere fulde. Her er altsaa kun Spørgsmaal om at give Regjeringen en Bemyndigelse til midlertidigt at overtage Banernes Drift. Jeg antager, at det vil vare 3 Aar, inden Banerne blive færdige, og at det altsaa vil være eensbetydende med, at det overlades Regjeringen at tage Driften i sin Haand i Løbet af omtrent 3 Aar. Hvad vil da see, naar disse 3 Aar ere udløbne? Hvis Regjeringen ønskede at beholde Driften i sin Haand, vilde denne da uden Videre kunne gaae over fra en midlertidigt til en vedvarende Drift af Staten? Nei, paa ingen Maade. Den Sætning altsaa, at, naar man vedtager en Statsdrift for 3 Aar, vedtager man den for bestandigt, kan ikke gjælde, uden at der maa slydes noget meget vigtigt ind imellem, nemlig en ny Beslutning af den lovgivende Magt. Naar Udløbet af de 3 Aar nærmer sig, saa maa Regjeringen fremkomme med sine Forslag om, hvorledes Banerne herefter blive at drive; det være sig om 2½ eller kun om 2 Aar, men efter en saadan Tids Forløb maa Regjeringen forelægge sine Forslag. Det vil altsaa ikke beroe paa Regjeringen alene, men paa Regjeringen og Rigsdagen, hvorvidt Banerne i Fremtiden skulle drives for Statens Regning.

Derfor man nu altsaa mener, at det, nu at vedtage en Statsdrift paa tre Aar er eensbetydende med, at Staten vil blive ved at drive Banerne i Fremtiden, hvad forestiller man sig da, hvad forudsætter man da derved? Man forudsætter aabenbart derved, at ved den Prøve, som saaledes er gjort i Løbet af tre Aar, vil hos Regjeringen og tillige hos Rigsdagen den Anskuelse have grundfæstet sig, at Statsdrift er det Rette. Jeg tror, at det vil blive saa, men hvorledes det ærede 7de Medlem for Kjøbenhavn (David) kan forudsætte det, det begriber jeg ikke; om en sagte Stemme skulde have hvilstet til ham, at, naar man først har prøvet det,

vil man blive derved (David: Maa jeg bede om Ordet!), skal jeg ikke kunne sige, men usofklarligt er det mig, at det ærede Medlem kan forudsætte, at, naar de tre Aar ere udløbne, saa vil man blive ved Statsdriften, uagtet det ikke kan ssee uden Rigsdagens Samtykke. Derfor nu altsaa alle de fordærlige Følger af en Statsdrift, som det ærede Medlem har forestillet sig, ville komme frem, dersom det vil gaae saa ødselt til med Statsdriften, som det ærede Medlem for Aalborg Amt (Kee) har antaget, saaledes at ikke blot de 36,000 Rbd., vi have at løbe paa, men meget Mere vilde gaae i Løbet, skulde det dog være mærkbart, om ikke den rette Sammenhæng vilde gaae op baade for Regjeringen og for Rigsdagen, og, blev dette Tilfældet, havde man til den Tid indseet det Fordærlige i Statsdriften, saa kan der ikke være den allerfjerneste Tvivl om, at det vilde blive Regjeringen umuligt i Fremtiden at drive Banerne. Det Forslag, som Udvalgets Fleertal har anbefalet, gaaer ud paa at gjøre en virkelig Prøve med en Statsdrift, en virkelig Prøve; men, mine Herrer, den kan ikke anstilles paa et Hjerdingaar eller et halvt Aar, det ligger i Sagens Natur, og det allerede af den Grund, at der skal staffles tilveie et stort Personale, til hvis Indøvelse der hører en bestemt Tid. — Men jeg vil dernæst bede, at man stiller sig for Die, hvilken Forfjel der vil være paa, om Staten, idet den søger sit Personale, kan sige til det: Saafremt vi ere tilfredse med Eder, kunne I vente at blive i tre Aar, eller om den maa sige: Ja, det er usikkert, naar Statsdriften ophører, Contractens Længde er derfor ogsaa usikker. Nei, vil man for Alvor gjøre en Prøve med en Statsdrift, da maa man gjøre den saaledes, at Staten kan have en vis Tid for sig, at der kan være en vis Ro til at ordne Forholdene; og har Staten overtaget Driften paa den Maade, saa vil man tillige kunne faae bragt til Klarhed, hvad der i det Hele taget kan ventes af disse Baners Drift, og det vil være Betingelsen for at skabe Concurrence, naar der senere bliver Spørgsmaal om at overgive Driften til det sjællandske eller til et andet Jernbaneselskab. Kommer man nemlig til den Anskuelse, at det dog vil være det Rette at bortforpagte, saa er det dog vigtigt,